

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001773

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Булина Антоніна Михайлівна

2. Antonina M. Bulyna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0425-3999

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 23-07-2025

Спеціальність за освітою: Мова та література (англійська)

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9204

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.07.11, 17.07.21.03, 17.07.31, 17.07.03

Тема дисертації:

1. Квір-дискурс у прозі Зої Геллер та Джоанн Гарріс
2. Queer Discourse in the Prose of Zoe Heller and Joanne Harris

Реферат:

1. У сучасному літературознавстві зростає інтерес до тем, пов'язаних з радикальною відкритістю та діалогом між суперечностями. Однією з них є проблематизований квір-дискурс, що залишається недостатньо дослідженим. Ця дисертація досліджує, як квір втілюється імпліцитно та експліцитно в прозі сучасних британських письменниць Зої Геллер та Джоанн Гарріс, торкаючись тем людської непостійності та деконструкції соціальних норм. Квір розглядається як категорія, що виходить за рамки ЛГБТК+ питань, охоплюючи явища відчуження та гротеску, які виступають інструментами для оскарження традиційних нарративів. У роботі проаналізовано романи XXI ст. «Що ж вона собі думала? Нотатки про скандал» та «Сповнені віри» З. Геллер, а також «Джентльмени та гравці» та «Інший клас» Дж. Гарріс. Дисертація складається з чотирьох розділів, що присвячені осмисленню квір-дискурсу в рамках метамодернізму, рецепції творчості письменниць, репрезентації відчуження та естетики квірності. У першому розділі

окреслено теоретичне та методологічне підґрунтя для розуміння квір-дискурсу у вимірі метамодернізму, який позначений потенційною неоднозначністю та пошуком нової щирості. Відтак, метамодерністична художня література зображує фрагментовану реальність та ідентичність. В аналізованих романах гротеск виникає з емоційного дисонансу та зіткнення протилежностей, а відчуження постає як фюжн хаосу, інсайтів та інакшості. Відчуження як дуалістичність відображає самовідчуження, зумовлене соціальним конформізмом та боротьбу між адаптацією й опором. У другому розділі розглядається фактор недооцінки масової літератури, до якої відносимо й аналізовані романи, та розкривається тематична складність та жанрова флюїдність прози З. Геллер і Дж. Гарріс. Школи та вчителі постають як символи соціальної нерівності та прихованого насильства, які окреслені власним досвідом відчуження учасників освітнього процесу. З. Геллер поєднує літературні та журналістські елементи, створюючи часто неприємні жіночі персонажі. Дж. Гарріс спирається на свій педагогічний досвід, послуговуючись шкільною динамікою, фольклором та грайливими наративними техніками. У третьому розділі досліджується відчуження як центральний складник квір-дискурсу в романах. Відчуження впливає на героїв та героїнь різних вікових груп. У метамодерністичному контексті відчуження може призвести до екзистенційного вибору, який дає можливість зростати або вдатися до деструкції. Особлива увага приділяється жіночому відчуженню, що включає усвідомлення кордонів, як можливості для зрощення незалежності, так і виклику збоку патріархальних структур, що відображає складну динаміку влади. У розділі осмислено роль медіа у спрощенні реальності, перешкоджанні емпатії, а також проаналізовано комунікативні практики персонажів, які поглиблюють усвідомлення інакшості, ключового аспекту квір-дискурсу. Ці романи слугують платформою для саморефлексії, заохочуючи етичну взаємодію з різними точками зору. У четвертому розділі розглядається зв'язок між посттравматичною реальністю та квірністю як потенціалом для породження інакшості. Одним із ключових маркерів інтерпретації квірності в прозі З. Геллер та Дж. Гарріс є гротеск, який дозволяє деконструювати традиційні уявлення про ідентичність, тілесність та соціальну взаємодію. Гротеск підкреслює зв'язок маргіналізації та ізоляції з переживанням травм і, наслідком чого постає розкол психіки. Романи демонструють відновлений інтерес до міжособистісних зв'язків через повернення до внутрішньої гідності, що є рисою пост-постмодерністської чутливості. Задіюючи у канві художнього тексту хвороби, ненадійного оповідача та щоденники, авторки розкривають приховані ідентичності, підкреслюючи людську жорстокість та кризу сучасної ідентичності. Новизна дисертації полягає у детальному вивченні квір-дискурсу в романах З. Геллер та Дж. Гарріс, пов'язуючи його з відчуженням, травмою та гротескною естетикою через наратологію, психоаналіз та метамодерністські перспективи. Дослідження заохочує подальший розвиток квір-проблематики, ідентичності та травми, висуваючи міждисциплінарні погляди, які варто застосовувати до викладання, гендерних досліджень, літературної критики та культурного аналізу, сприяючи розширенню методологічних та теоретичних напрацювань.

2. In contemporary literary studies, there grows an interest in themes linked to radical openness and dialogue between contradictions. Being one of those, the problematized queer discourse, remains insufficiently explored. This thesis investigates how queer is embodied both implicitly and explicitly in the prose of British writers Zoe Heller and Joanne Harris, touching upon human instability and the deconstruction of social norms. Queer is examined as a broader category beyond LGBTQ+ issues, encompassing alienation and the grotesque as tools for challenging conventional narratives. Four novels of the 21st century: «What Was She Thinking? Notes on a Scandal» and «The Believers» by Z. Heller, and «Gentlemen and Players» and «Different Class» by J. Harris are under consideration in the PhD thesis. It is structured in four chapters dealing with understandings of queer discourse within metamodernism, reception of the authoresses' works, representations of alienation and queer aesthetics. The first chapter outlines theoretical and methodological framework for comprehending queer discourse in the dimension of metamodernism which is marked by potential ambiguity and the search for new sincerity, yet its fiction portrays fragmented reality and identity. Hence, the grotesque arises from emotional dissonance and clashing opposites. In Heller's novels and Harris's ones, alienation emerges as the fusion of chaos, insight and otherness. Alienation as dualistic reflects self-estrangement driven by social conformity and queer struggle between adaptation and resistance. Chapter two addresses the undervaluation of mass literature to which

the analysed novels refer, revealing thematic complexity and genre fluidity. Schools and teachers emerge as symbols of social inequality and latent violence, shaped by educators' own experiences of alienation. The female writers' styles are also in the spotlight: Heller blends literary and journalistic elements, crafting often unlikeable female characters. Harris draws on her teaching background, incorporating school dynamics, folklore, and playful narrative techniques. The third chapter explores alienation as a central aspect of queer discourse in the novels. Alienation affects characters of all genders and ages. In a metamodern context, alienation can lead to existential choices which result in growth or destruction. Special attention is paid to female characters' alienation, involving women's awareness of boundaries, both as enabling independence and as being challenged by patriarchal structures, reflecting complex power dynamics. This chapter also dwells upon the role of media in oversimplifying reality, hindering empathy, and zeroes in on characters' communication practices that deepen awareness of otherness, a key aspect of queer discourse. These novels serve as a platform for self-reflection, encouraging ethical engagement with diverse perspectives. Chapter four examines the relationship between post-traumatic reality and queerness as a potential for generating otherness. One of the key markers of interpreting queerness in the prose of Z. Heller and J. Harris is the grotesque, which enables the deconstruction of traditional ideas about identity, corporeality, and social interactions. It highlights the correlation of marginalisation and isolation with experiencing traumas and, as a consequence, the psyche split. Marginalised characters appear to be unaware of their engagement in a universal human identity. The novels show a renewed interest in interpersonal ties through a return to inner dignity, which is a feature of post-postmodern sensitivity. The involvement of illnesses, unreliable narration, and diaries reveals hidden identities, emphasising human cruelty and the crisis of modern identity. The novelty of the study lies in an exhaustive exploration of queer discourse in the novels of Z. Heller and J. Harris, linking it to alienation, trauma, and grotesque aesthetics through narratology, psychoanalysis, and post-postmodern perspectives. The research urges further developments on queer, identity, and trauma, offering interdisciplinary insights applicable to teaching, gender studies, literary criticism, and cultural analysis, supporting methodological and theoretical developments.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0123U103332

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Літак А. М. Відчуження у британському жіночому романі початку XXI століття. Закарпатські філологічні студії. Ужгород, 2019. Вип. 9. Т. 2. С. 158–163.
- 2. Літак А. М. До питання фокалізації та її особливостей у романі «Нотатки про скандал Зої Геллер». Науковий Вісник Міжнародного Гуманітарного Університету. Серія: Філологія. Одеса, 2019. Вип. 40. Т. 3. С. 16–21.
- 3. Булуна А. Reality and Identity in Zoe Heller's Novel «What Was She Thinking?: Notes on a Scandal». Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка». Дрогобич: ВД «Гельветика». 2023. Т. 64. № 1. С. 234–239.
- 4. Булина А. М. Щоденник як спосіб оприявлення квір-досвіду. Сучасні дослідження з іноземної філології. Дрогобич: ВД «Гельветика». 2024. Т. 25. № 1. С. 235–245.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U103332

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зимомря Іван Миколайович

2. Ivan M. Zymomya

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.04, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3211-8268

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чик Денис Чабович

2. Denys C. Chyk

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4304-114X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125556

Місцезнаходження: вул. Ліцейна, 1, Кременець, Кременецький р-н., 47003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Башкирова Ольга Миколаївна
2. Olha M. Bashkyrova

Кваліфікація: д.філол.н., 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3452-3750

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марчишина Алла Анатоліївна
2. Alla A. Marchyshyna

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0430-176X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лях Тетяна Олегівна
2. Tetiana O. Liakh

Кваліфікація: к.філол.н., доцент, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7913-3468

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Тиховська Оксана Михайлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Тиховська Оксана Михайлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна